

SANAYİ, TİCARET, TARIM VE ORMAN İŞLERİNDEN SAYILAN İŞLERE İLİŞKİN YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Dayanak

Amaç

MADDE 1 –(1) Bu Yönetmeliğin amacı, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununun uygulanması bakımından, hangi işlerin sanayi, ticaret, tarım ve orman işlerinden sayılacağı belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 –(1) Bu Yönetmelik, 4857 sayılı İş Kanununun uygulanması bakımından, sanayi, ticaret, tarım ve orman işlerinden sayılan işleri kapsar.

Dayanak

MADDE 3 –(1) Bu Yönetmelik, 4857 sayılı İş Kanununun 111inci maddesine dayanarak hazırlanmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

İşlerin Kapsamı ve Belirleme Yetkisi

Sanayi, ticaret, tarım ve orman işleri

MADDE 4 –(1) 4857 sayılı İş Kanununun uygulanması bakımından sanayi, ticaret, tarım ve orman işleri kapsamında bulunan işler EK-I'de yer alan listede belirtilmiştir.

Kapsam belirleme yetkisi

MADDE 5 –(1) EK-I'de yer alan liste dışında kalan bir işin sanayi, ticaret, tarım ve orman işlerinin hangisi kapsamında sayılacağı hususunda Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı yetkilidir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Yürürlükten kaldırılan yönetmelikler

MADDE 6 –(1) 28/2/2004 tarihli ve 25387 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Sanayi, Ticaret, Tarım ve Orman İşlerinden Sayılan İşlere İlişkin Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 7 –(1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütmeye

MADDE 8 –(1) Bu Yönetmelik hükümlerini Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı yürütür.

EK-I

4857 SAYILI İŞ KANUNUNU UYGULANMASI BAKIMINDAN SANAYİ, TİCARET, TARIM VE ORMAN İŞLERİ LİSTESİ

A) Sanayiden Sayılan İşler

- 1 - Hammadde, yarı mamul ve mamul ürünlerin işlenmesi, temizlenmesi, şeklinin değiştirilmesi, süslenmesi, satış için hazırlanması işleri,
- 2 - Yardımcı ve tamamlayıcı işler dahil her türlü madenleri ve endüstriyel hammaddeleri arama ve topraktan çıkarma işleri,
- 3 - Madencilikten bağımsız maden ve cırıf ayıklama ve temizleme işleri,
- 4 - Mermi gibi kesilip parlatılabilen taş ocaklarında yapılan işler,
- 5 - Taş çıkarma, kırma, kesme işleri dahil taş, kıl, kum ve kireç ocaklarında yapılan işler,
- 6 - Kaya tuzu üretimi ile deniz ve göllerden tuz üretimi işleri,
- 7 - Petrol ve doğalgaz arama işleri,
- 8 - Petrol ve doğalgaz kuyularının açılması işleri,
- 9 - Petrol ve doğalgaz boru hatları ve karayolu ile taşınması işleri,
- 10 - Petrol ve doğalgazın boru hatları ve karayolu ile taşınması işleri,
- 11 - Petrol türünlerinin sıvılaştırılmış petrol gazı (SPG) dahil depolanması, taşınaması, dolum ve dağıtımları (akaryakıt ve SPG istasyonları dahil) işleri,
- 12 - Her türlü canlı hayvanın kesilmesi, et ve et ürünlerinin üretilmesi işleri,
- 13 - Stit ve süt türlerinin üretilmesi işleri,
- 14 - Meyve ve sebze işlenmesi, konservecilik, kurutmacılık, sirke, turşu, salça, reçel, marmelat, meye ve sebze suları imali işleri,
- 15 - Konserve, füme, salamura, marina gibi balık ve diğer su ürünlerinin temizlenmesi, paketlenmesi, dondurulması ve işlenmesi işleri,
- 16 - Gıda maddelerinin temizlenmesi, ayıklanması ve öğütülmesi işleri,
- 17 - Yem sanayi işleri,
- 18 - Fırıncılık, pastacılık, bisküvi ve diğer hamur işleri,
- 19 - Makarna, şehriye ve benzeri yiyecek maddeleri imali işleri,
- 20 - Yemek fabrikalarındaki üretim işleri,
- 21 - Şeker sanayi işleri,
- 22 - Kakao ve çikolata imali işleri,
- 23 - Nişasta, dekstrin ve glikoz imali işleri,
- 24 - Şekerlemeler ve diğer şekerli maddeler ile sakız imali işleri,
- 25 - Çay sanayi işleri,
- 26 - Çeşitli kuru yemişlerin hazırlanması işleri,
- 27 - Buz fabrikalarındaki işler,
- 28 - Soğuk hava tesislerindeki işler,
- 29 - Bitkisel yağıların tasfiyesi ve çeşitli işlemlere tabi tutulması işleri,
- 30 - Başka yerde tasnif edilmemiş gıda maddelerinin imali ve çeşitli işlemlere tabi tutulması işleri,
- 31 - Alkollü içkiler imali işleri,
- 32 - Su, maden suyu ve soda dahil alkolsüz içki imali işleri,
- 33 - Tütün ve tütün ürünleri sanayide yapılan işler,
- 34 - Çırçır fabrikaları işleri,
- 35 - Her çeşit iplik imali, dokuma sanayi, iplik büküm ve sarım işleri,
- 36 - Apre, boyacı, yazma ve basmacılık işleri,
- 37 - Hali ve kilim sanayi işleri,
- 38 - Örme sanayi işleri,
- 39 - İp, halat, sicim ve benzerleri sanayi işleri,
- 40 - Her çeşit ayakkabı imalatı işleri,
- 41 - Giyecik ve tuhaftı eşyayı imalatı işleri,
- 42 - Mensucattan hazır eşya imalatı işleri,
- 43 - Ağacın mekanik işlenmesi işleri,
- 44 - Ağac, saz ve mantardan eşya imalatı işleri,
- 45 - Her çeşit malzeme ile yapılan mobilya sanayi işleri,
- 46 - Dösemecilik işleri,
- 47 - Kâğıt hamuru, kâğıt ve mukavva imalatı işleri,
- 48 - Kâğıt hamurundan kâğıt ve mukavvadan eşya imalatı işleri,

- 49 - Basımevlerinde yapılan işler,
50 - Matbaacılık, yayıncılık ve bunlarla ilgili sanayi işleri,
51 - Ciltçilik, klişecilik ve diğer baskı işleri,
52 - Deri işleme sanayi işleri,
53 - Türk işleme ve boyama sanayi işleri,
54 - Kauçuk sanayi işleri,
55 - Sanayide kullanılan esas kimya maddeleri ve suni gübreler imali işleri,
56 - Tenvir fişekleri, çocuk tabancı mantarı imalatı işleri,
57 - Mühimmat ve patlayıcı maddeler imalatı ve depolama işleri,
58 - Tuzlar, asitler, bazlar ve alkoller gibi kimyasal maddelerin imali işleri,
59 - Suni ipek ve diğer sentetik elyaf ile plastik maddelerin imali işleri,
60 - Sırai bitkisel ve hayvansal yağların üretimi işleri,
61 - Boya, vernik, cila, çözücü ve yapıştırıcı imali işleri,
62 - Başka yerde tasnif edilmemiş kimyasal maddelerin imalatı işleri,
63 - Petrol ve kömürden elde edilen muhtelif ürünlerin imali işleri,
64 - Pişmiş topraktan inşaat malzemesi imalatı işleri,
65 - Cam sanayi işleri,
66 - Porselen, fayans ve seramik sanayi işleri,
67 - Çimento ve hazır beton sanayi işleri,
68 - Çimento ve betondan eşya ve inşaat malzemesi imalatı işleri,
69 - Alçı taşı ocaklarından ayrı olarak işletilen alçı tozu ve alçıdan eşya imali işleri,
70 - Taş ocaklarından ayrı olarak işletilen kireç ocakları ve kireç imali işleri,
71 - Taş ve grafitten eşya imali işleri,
72 - Asbest üretimi ve asbestli malzeme imali işleri,
73 - Zımpara taşı ve kağıdı imali işleri,
74 - Demir, çelik ve diğer metallerin imalat sanayi işleri,
75 - Metal dışı maddelerin imalatı işleri,
76 - Metalden mamul eşya sanayi işleri,
77 - Metaller dışındaki maddelerden diğer imalat işleri,
78 - Makine imalatı ve tamiratı işleri,
79 - Deniz nakil vasıtalarının inşası, tamiratı, sökümü ve batıkların çıkarılması işleri,
80 - Demiryolu nakil vasıtaları ve malzemesi imalatı ve tamiratı işleri,
81 - Motorlu araçlar imalatı ve tamiratı işleri,
82 - Motosiklet ve bisiklet imalatı işleri,
83 - Hava taşıtları imalat ve tamiratı işleri ile havaaalanlarındaki bakım, onarım, ikmal ve benzeri teknik destek hizmetleri,
84 - Taşımacılıkta kullanılan diğer araç ve malzemelerin imalatı işleri,
85 - Mesleki, fenni ve hassas aletlerin imalatı ve tamiratı işleri,
86 - Fotoğraf makineleri, optik alet ve malzemesi imalatı işleri,
87 - Saat imalatı işleri,
88 - Mücevherat ve kuyumculuk imalat işleri,
89 - Müzik aletleri imalatı işleri,
90 - Başka yerde tasnif edilmemiş imalata yönelik diğer işler,
91 - Yer üstü ve yer altında, su üstü ve su altında yapılan bina, set, baraj, yol, demiryolu, havai hat, tünel, metro, köprü, çelik yapı ve montajı, iskele, liman, dalgıçiran, kanalizasyon, lağım, kuyu, kanal, duvar ve benzeri inşaat, onarım, düzeltme, değiştirme, söküm ve yıkım işleri ve bunlara yardımcı her türlü endüstriyel yapım işleri, her türlü prefabrik yapı elemanlarının üretimi ve işleri, sondaj, toprak kazı, yarma ve doldurma işleri, elektrik, sİHHİ tesisat ve kalorifer-gaz tesisatı kurma işleri, dülgerlik, marangozluk, siva, badana ve boyacı işleri, bu işlerde kullanılan sabit ve hareketli makine ve tesislerin kullanılması gibi işler,
92 - Bataklık kurutma, göl ve akarsu ıslah işleri,
93 - Telefon, telgraf, telsiz, radyo ve televizyon kurma işleri,
94 - Tarım ve orman işyeri ve işletmelerindeki yapı işleri,
95 - Elektrik ve her çeşit muhərrik kuvvetleri elde etme, değiştirme, taşıma, kurma ve dağıtma işleri,
96 - Havagazı üretimi, havagazı ve doğalgazın dağıtım işleri,
97 - Isıtma ve enerji maksadıyla buhar üretim ve dağıtım işleri,
98 - Suların toplanma, tasfiye, tevzii, arıtım ve su şebekelerinin işletilmesi ve aynı işletme tarafından yapılan bakım ve tamir işleri,
99 - Çöp ve kanalizasyon hizmetleri işleri,
100 - Hammaddeler, yarı ve tam mamul ürünlerin istasyon, antrepo, iskele, liman, havaalanı, hipermarketler, serbest bölgeler ve özel gümrükleme sahaları ve benzeri yerlerde her türlü yükleme, boşaltma ve depolanması işleri,
101 - Bitki koruma ürünü veya teknik madde üretim tesislerinde yapılan işler,
102 - Radyoaktif maddelerle yapılan işler ile elektromanyetik ortamda yapılan işler.

B) Ticaretten Sayılan İşler

- 1 - Ham, yarı ve tam yapılmış her tür bitkisel, hayvansal veya endüstriyel ürün ve malların alım ve satımı işleri,
- 2 - Mühendislik, müşavirlik gibi bilgi ve teknolojisi alımı ve satımı işleri,
- 3 - Hukuki hizmetler,
- 4 - Fotoğrafçılık işleri,
- 5 - Kuaför, berber ve güzellik salonlarında yapılan işler,
- 6 - Depoculuk, ambarcılık, antrepoculuk ve benzeri işler,
- 7 - Su ürünleri alımı ve satımı işleri,
- 8 - Lokanta, kafeteria, aşevleri ve diğer yeme-icme mekanlarında yapılan işler,
- 9 - Otel, pansion, kamp, yurt ve misafirhane gibi konaklama tesislerinde yapılan işler,
- 10 - Haberleşme hizmetleri,
- 11 - Bankacılık ve finans sektörü ile ilgili işler,
- 12 - Sigortacılık işleri,
- 13 - Komisyonaluk işleri,
- 14 - Emlakçılık işleri,
- 15 - Makine ve ekipmanların kiralanması ve finansal kiralama işleri,
- 16 - Başka yerde sınıflandırılmamış sosyal hizmetler,
- 17 - Sağlık hizmetleri,
- 18 - Eğitim hizmetleri,
- 19 - Bilimsel araştırma merkezleri ve laboratuvarlarda yapılan işler,
- 20 - Mesleki teşekkürlerde yapılan işler,
- 21 - Kültür ve eğlence hizmetleri,
- 22 - Botanik ve hayvanat bahçeleri ve başka yerde sınıflandırılmamış kültürel faaliyet hizmetleri,

- 23 - Müzeçilik işleri,
- 24 - Kütüphanecilik hizmetleri,
- 25 - Bina temizliği, halı yıkama, oto yıkama, kuru temizleme, çamaşırhaneler gibi temizlik işleri,
- 26 - Teleferik işletmeciliğ,
- 27 - Taksici işletmeleri ve bununla ilgili hizmetler,
- 28 - Terminaller, park yerleri ve garajlar gibi karayolu nakliyatını kolaylaştırın hizmetler,
- 29 - Havaalanlarındaki yer hizmetleri,
- 30 - Demiryolu nakliyatı işleri,
- 31 - Karada, göl ve akarsularda insan veya eşya ve hayvan taşıma işleri,
- 32 - Başka yerde tasnif edilmemiş tamir işleri,
- 33 - Zirai mücadele ilaç bayiliği işleri.

C) Tarım ve Orman İşleri

- 1 - Her çeşit meyveli ve meyvesiz bitkiler; çay, pamuk, tütün, elyaflı bitkiler; turunciller; pirinç, baklagiller; ağaç, ağaççık, omca, tohum, fide, fidan; sebze ve tarla ürünler; yem ve süs bitkilerinin yetiştirilmesi, üretimi, İslahi, araştırılması, bunlarla ilgili her türlü toprak işleri, ekim, dikim, aşırı, budama, sulama, gübreleme, hasat, harman, devşirme, temizleme, hazırlama ve ayırma işleri, hastalık ve zararlılarla mücadele, sulama birliklerince ortaklaşa ödeme usulü ile tarımsal sulama sistemlerinin işletilmesi, toprak İslahi, çayır, mera, toprak ve su korunması gibi işler,
- 2 - Her türlü iş ve gelir hayvanlarının yetiştirilmesi, üretimi, İslahi ve bunlarla ilgili bakım, güdülm, terbiye, kırkırm, sağım ve ürünlerinin elde edilmesi, toplanması, saklanması ile bu hayvanların hastalık ve asalaklarıyla mücadele işleri,
- 3 - Ormanların korunması, planlanması (amenajman), yetiştirilmesi, işletilmesi, sınırlandırılması çalışmaları, yangınla mücadele çalışmaları, bunlara ait alt yapı çalışmaları ile etüt proje, ağaçlandırma, erozyon kontrolü, rehabilitasyon, orman içi mera İslahi, aşılama, tohum ve ağaç İslahi, tohum toplama, fidan üretimi, tohumlukların tesisi, ormancılık araştırma çalışmaları ile av yaban hayatı çalışmaları, milli park, orman içi dinlenme yerleri ve kent ormanlarının kurulması, bakımı, geliştirilmesi ve korunması işleri,
- 4 - 20/4/1967 tarihli ve 854 sayılı Deniz İş Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla, kara ve su ürünleri avcılığı, yetiştiriciliği ve üreticiliği ile bu yoldan elde edilen ürünlerin saklanması ve taşınması işleri.